

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Економічний факультет

Кафедра підприємництва, торгівлі та прикладної економіки

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МІКРОЕКОНОМІКА

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Освітня програма «Економіка» \ «Економічна кібернетика»

Спеціальність 051 Економіка

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Мікроекономіка
Викладач (-і)	Романюк Тарас Михайлович, доц., к.е.н., доц. кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки
Контактний телефон викладача	+380993242939
E-mail викладача	taras.romaniuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Денна форма, заочна форма
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку консультацій, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://ktipe.pnu.edu.ua/графік-проведення-консультацій/ .
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Мікроекономіка - це наука, яка вивчає взаємодію окремих економічних суб'єктів та досліджує механізм функціонування окремих ринків.</p> <p>Мікроекономіка розкриває основні закономірності функціонування ринкової економіки на рівні товаровиробника та споживача і показує механізм прийняття рішень господарюючими суб'єктами, які прагнуть досягти максимального задоволення потреб в умовах використання обмежених ресурсів. Іншими словами, предметом мікроекономіки є обґрунтування вибору, який роблять окремі економічні одиниці, використовуючи обмежені економічні ресурси, з метою досягнення своїх цілей.</p> <p>Об'єктом вивчення мікроекономіки є відносини, що виникають між мікроекономічними суб'єктами, тобто процес розробки, прийняття і реалізації рішень з вибору та використання обмежених ресурсів з метою отримання максимальної вигоди</p> <p>Предметом курсу є поведінка індивідуальних господарських суб'єктів у різних ринкових структурах.</p> <p>Пререквізити: вихідна.</p> <p>Постреквізити: Політекономія. Макроекономіка. Економіка малого і середнього бізнесу</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета викладання дисципліни (як складової частини економічної теорії) полягає у формуванні ринково-орієнтованого економічного світогляду майбутнього економіста-бакалавра, здатного до професійної діяльності у якості економіста, фінансиста, обліковця, маркетолога, менеджера або суб'єкта підприємницької діяльності.</p> <p>В результаті навчання ми намагатимемося досягти таких цілей:</p> <ul style="list-style-type: none"> - формування у студентів практичних навичок економічного мислення, ринкової поведінки та економічної культури. - опанування студентами принципами та методами ухвалення оптимальних економічних рішень за обмежених ресурсів та альтернативних можливостей їх використання. 	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p>Інтегральна компетентність</p> <p>ІК 1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.</p>	

Загальні компетентності

ЗК03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК10. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

СК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків

Результати навчання

ПР03. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки,

ПР04. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.

ПР06. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

ПР23. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

5. Організація навчання**Обсяг курсу**

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	16 годин
семінарські заняття / практичні / лабораторні	14 годин
самостійна робота	60 годин

Ознаки курсу

Семе стр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1	051 Економіка,	1	Нормативний

Тематика курсу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усь ого	у тому числі					усь ого	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Вступ до мікроекономіки: основні поняття		2	2			1,5		-	-			6
Тема 2. Попит та пропозиція: аналіз часткової рівноваги.		2	2			1,5		2	2			2
Тема 3. Еластичність.		2	2			1,5		2	2			-

Разом за змістовим модулем 1		6	6			4,5		4	4			8
Змістовий модуль 2.												
Тема 4. Теорія вибору споживача.		2	2			1,5		2	2			-
Тема 5. Споживання і попит.		-	-			6		-	-			6
Тема 6. Теорія фірми: виробництво і вартість.		2	2			1,5		-	2			2
Тема 7. Теорія пропозиції: конкурентні фірми та галузь.		2	2			1,5		-	2			2
Тема 8. Неповна конкуренція: монополія.		2	2			1,5		-	-			6
Тема 9. Неповна конкуренція: монополістична конкуренція та олігополія.		2	-			1,5		-	-			6
Разом за змістовим модулем 2		16	14			13,5		2	6			24
Змістовий модуль 3.												
Тема 10. Антимонопольна політика.	6	-	-			6		-	-			6
Тема 11. Ринки факторів виробництва: праця.	6	-	-			6		-	-			6
Тема 12. Ринки факторів виробництва: капітал і природні ресурси	6	-	-			6		-	-			6
Тема 13. Загальна рівновага і ефективність.	6	-	-			6		-	-			6
Тема 14. Неспроможність ринку. Зовнішні ефекти.	6	-	-			6		-	-			6
Тема 15. Суспільні блага.	6	-	-			6		-	-			6
Тема 16. Ефективність, справедливість та державна влада.	6	-	-			6		-	-			6
Разом за змістовим модулем 3	42	-	-			42		-	-			42
Усього годин	90	16	14			60	90	6	10			74
6. Система оцінювання навчальної дисципліни												
Загальна система оцінювання курсу	Знання, при формі семестрового підсумкового контролю - заліку, оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до національної шкали за такими критеріями: «відмінно» – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал,											

глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

«добре» – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається помилок та похибок у лозіці викладу теорії або при аналізі практичного матеріалу;

«задовільно» – здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;

«незадовільно» – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Шкала оцінювання		
університетська	національна	шкала ЄКТС
90 – 100	відмінно	A
80-89	добре	B
70-79		C
60-69	задовільно	D
50-59		E
26-49	незадовільно з можливістю повторного складання	FX
незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	1-25	F

Контроль успішності студентів здійснюється у формі поточного контролю, контролю самостійної роботи та підсумкового контролю.

Контроль успішності студентів здійснюється у формі поточного контролю, який включає також контроль самостійної роботи та підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснюється у формах:

а) усного опитування на практичних заняттях і має за мету перевірку рівня підготовки студентів. Мінімальна кількість оцінок отриманих за семестр не визначається. Питома вага оцінки 40% підсумкової оцінки. Перескладання поточних негативних оцінок та підвищення позитивних оцінок не допускається. Всі пропущені практичні (семінарські) заняття обов'язково відпрацьовуються, проте, викладач тільки фіксує відпрацювання у журналі, а оцінка, при цьому, не

	<p>виставляється.</p> <p>б) тестування в системі дистанційного навчання (Модуль 1 та 2). Питома вага модульних оцінок 60% підсумкової оцінки. Модульна контрольна робота включає 40 питань з усіх тем змістового модуля. Правильна відповідь оцінюється у 2,5 бали.</p> <p><i>Контроль самостійної роботи</i> проводиться у формі усного опитування під час семінарських занять (домашні завдання для самостійного вивчення) або, на вибір студента, шляхом проходження тестування за темами модуля №3.</p> <p>Критерії поточного оцінювання та оцінювання самостійної роботи (100 бальна система):</p> <ul style="list-style-type: none"> • «90 -100» – в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. • «70 - 89» – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. • «50 - 69» – частково володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. • «0 - 49» – не володіє, або фрагментарно і поверхнево володіє навчальним матеріалом. Викладає його без аргументації та обґрунтування під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві помилки. <p><i>Підсумкова (залікова) оцінка</i> засвоєння навчального матеріалу визначається автоматично як сума оцінок отриманих на семінарах (в тому числі контроль самостійної роботи) та оцінок отриманих за виконання модульних контрольних робіт. Крім того, залікова оцінка може бути підвищена за рахунок додаткових балів («перлинок»), зароблених студентами на лекціях за участь в обговоренні проблемних питань, розв'язування завдань та тестів під час лекцій. До залікової оцінки також додаються додатково 10 балів за кожний сертифікат, отриманий за проходження тренінгів чи онлайн навчальних курсів з мікроекономіки.</p>
Вимоги до письмової роботи	Всі письмові (модульні контрольні роботи) проводяться в формі тестування в ДСН. Модульна робота включає 40 питань з усіх тем віднесених до змістового модуля, кожне з яких оцінюється у 2,5 бали. Оцінювання відбувається за 100 бальною системою. Вага отриманих модульних оцінок по 30 % за кожний модуль.
Семінарські заняття	Під час проведення семінарських занять студенти беруть участь в обговоренні завдань за планом семінарських занять, розв'язуванні тестових завдань, задач

	згідно методичних рекомендацій та виконання самостійної роботи. Оцінювання відбувається за 100 бальною системою. Питома вага оцінки, заробленої на семінарі 40%.
Самостійна робота	Самостійна робота студентів при вивченні курсу "Мікроекономіка" проводиться у таких формах: <ul style="list-style-type: none"> – опрацювання окремих питань лекційного матеріалу; – підготовка окремих питань, що виносяться для самостійного опрацювання відповідно до методичних рекомендацій; – вивчення окремих тем курсу (№5, № 10 – 16 відповідно до методичних рекомендацій).
Умови допуску до підсумкового контролю	Немає умов. Залікова (підсумкова) оцінка виставляється автоматично як підсумок поточного контролю та контролю самостійної роботи

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи. Виконання індивідуального завдання оформляють у вигляді презентації за допомогою інструментів Power Point, Prezi, Canva чи ін.

Академічна доброчесність. Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення в університеті <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій. Можливе також навчання за індивідуальним планом та дистанційне виконання завдань. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка не ставиться, а нб округляється.

Неформальна освіта. Результати неформальної освіти можуть зараховуватись відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

Використання штучного інтелекту (ШІ) дозволяється як допоміжного інструменту. **Додаткові бали** +10 балів за участь у конференції: виступ або тези; до 10 балів за сертифікат неформальної освіти.

8. Рекомендована література

Основна

1. Steven A. Greenlaw, David Shapiro. Principles of Microeconomics 2e. Based on the 2nd edition of Principles of Economics, Economics and the Economy, 2e by Timothy Taylor, published in 2011. https://d3bxy9euw4e147.cloudfront.net/oscms-prodcms/media/documents/Microeconomics2e-OP_TYV1xIr.pdf
2. Patric M. Emereson. Intermediate Microeconomics/
<https://open.oregonstate.education/intermediatemicroeconomics/>
3. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка : підручник : у 2 кн. /С. М. Панчишин, П. І. Островерх, І. В. Грабинська та ін. ; за ред. С. М. Панчишина, П. І. Островерха. – 3-тє вид., виправл. та доп. – Л. : Апріорі, 2017. – Кн. 1:
4. Мікроекономіка і макроекономіка: Підручник для студ. екон. спец. закл. освіти: 2-е вид. У 2 Ч. / С. Будаговська, О. Кілієвич, І. Луніна та ін.; за заг. ред. С. Будаговської. – К.: Основи, - 2007. – 518 с.

Методична

1. Мікроекономіка: методичні рекомендації для проведення практичних занять для студентів денної та заочної форми навчання спеціальностей 051 Економіка, 071

Облік і оподаткування, 072 Фінанси, банківська справа та страхування, 073 Менеджмент, 075 Маркетинг, 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність. / уклад. Васильченко С.М. – Івано-Франківськ : ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника, 2020. – 54 с.

Наукові публікації

1. Стефінін В.В., Малишівський Т.В. Альтернативна корисність доходу як ключовий елемент моделі поведінки споживача // Вісник Прикарпатського університету імені Василя Стефаника. Серія Економіка. Випуск 14. / Стефінін В.В., Малишівський Т.В. / Івано-Франківськ: Видавництво «Плай» Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, 2019. С. 82-86.

Електронні ресурси

1. Податкове законодавство, узагальнюючі консультації, анонс подій. URL : <http://sfs.gov.ua/>
2. Нормативно-законодавчі акти у державному секторі, підприємницької діяльності, міжнародні стандарти. URL: <https://mof.gov.ua/uk>
3. Законодавчі та нормативні акти з банківської діяльності. Періодичні видання НБУ. URL: <https://www.bank.gov.ua/>
4. Державна служба статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України/ URL : http://dspace.nbuv.gov.ua/browse?order=ASC&rpp=20&sort_by=1&etl=-&offset=17032&type=title

Викладач
Романюк Тарас Михайлович

Доцент кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки